

PRVNÍ
ČÍ T A N K A

pro
evanjelické školy.

Podlé
hláskovacího způsobu

sestavil

Pavel Kováčik,

učitel v Senici.

V Skalici,
tiskem a nákladem Jozefa Škarnicla.
1876.

Revízia
1967

[Faint handwritten text]
Cis. ...
Cis. ...
Cis. ...
Slovenská ...
▼ Bratislava

REVIZIA

H454-04(3) (27)

Samohlásky.

1.

i	í.
u	ú.

2.

e	e.
o	o.

3.

a	á.
y	ý.

4.

au	ou	ú	au	ou.
----	----	---	----	-----

5.

i	y	u	o	a	í	o	u	e	y	a	e	o	u,
í	ý	ú	ó	á	ú	é	ý	á	e	o	e	u.	

6.

i í, e é, o ó, u ú ů, au (ou),

a á, y ý,

i í, e é, o ó, u ú ů, au (ou),

a á, ŋ ŋ.

Hláskování.

7.

s š, ŝ

si, sý, se, sá, sa, so, su, sau: sé,
sa, a-sy, sa-sy, o-sy, o-sau.

ší, ša, še, ší, šý, šo, šá, šau; ša=šy,
šo=šy, a=šy; aš, oš, uš, eš, iš, ŋš;
o=šy, eš, uš.

8.

l ḷ

li, lí, lu, lau, lů, (lou), la, le, ly,
lý; se-li, le-sy, ly-sý, u le-sa, lo-sy,
lo-so-sy, a-sy, o-sy.

lí, lí, lů, la, lá, le, lé, lo, lu, lů,
lau; lí=la, lo=ly, ly=li, le=ly o=fo=
lí, lo=ly.

9

š š, šš

ši, ší, ša, šá, šo, šu, šau, še; šà-ly, ši-la,
si-ly, su-ši-li; aš, áš, iš, oš, eš, uš, iš.

šši, šší, ššo, ššu, šša, šše; ja-la-šše, še-šši-li,
u-su-šši-ly-še; iš, eš, uš, aš, áš, yš, ýš, eš.

10.

m m

**mi, ma, me, mo, mu, mau; má-me má-
lo ma-sa; le-sy, šu-mí, my má-me má-
lo sí-ly, mí-sí-me, sa-mi.**

mi, mý, me, ma, mu, mo, mau; u-mí, lo-mý,
me-le-me, u-lo-mí še; mý-li-me še; am, em,
om, um, im, ým.

11.

r, ř r, ř

ry, ra, ro, re, ru, rau; ru-my, u-mí-rá, ro-sa,
mû-ra, mí-ří, ři-še, še-ro, ší-ří se, ši-la, le-sy,
o-ře-ší.

ry, ři, re, ro, ru, rau, ra; mo-ři še, mo-ře, o-fi-ře-lý,
ma-lí-ři, šše-ro, šše-ři še; ir, ýr, er, or, ar, úr.

12.

v v

vi, vy, ve, vo, va, vu, vau; vû-le, mívá, u-mý-
va, va-ří ma-so, va-še vo-ly; vo-lí-me, ré-vy,
vo-lá-me, u-va-ří-me.

wi, wŷ, wŷ, wa, we, wo, wau; wo=lá=me, o-li=wa,
mo-ra=wa, wí-ra, so=wa, my wi=ŷi=me, le-wŷ, le-wá,
wŷ=lé=wá; iw, aw, ew, ow, uw.

13.

n

n

ny, ne, na, no, nu, nau; no-vý, u-na-ve-ný, on
ne-se se-no, my ne-má-me se-me-na, mi-ly sy-
nu! on má ví-no, o-na ne-má sy-na; on, an,
in, un, en.

ny, ne, no, na, nu, nou; ra-me-no, no-wá ra-na,
re-me-ná=ŷi, má-me má=lo wí=na, o-na ne=ŷe ŷe-me-
no, no-wi=na, rá=no ŷe u=mŷ=wa.

14.

z

ž

zi, ze, za, zo, zau; zi-ma, zo-ří se, nau-ze, o-zi-
ni-na, my se vo-zí-me, na ze-le-né me-zi, ve-ze
ze-li-nu, má-me ze le-nau ma-li-nu.

ži, že, ža, žo, žu, žau; ži-ma, na ži-mu, mi-ži, ŷa-že,
ža-ma-ža-né wo-žŷ, žu-ža-na, ža=ŷe ŷe wo-žime, ža=
wo-láme ŷŷ=na.

15.

ž

ž

ží, že, ža, žo, žu, žau; že-na, že-le zo, že-ne-
me va-še vo-ly, vá-že rů-že, on se vy-ži-ví,
ma-lé ží-ža-ly, my le-ží-me na ze-mi.

ži, že, ža, žu, žau; že=ny, ža-lá=ře, ži=wh, žá=wa=ži
 wi ši, on ši ne-wá=ži wa=ffe že=ny, my se wh=ži=wí=
 me, o-na že=ne wo=ly na že=le=nau me=ži.

16.

j

j

je, já, jí; jí-me, ja-ma, my má-lo ji-me, ja-ři-na,
 on ma-lu-je, ne-má-me o-le-je, ja-rý, ja-rá, rá-
 no my ne-jí-me, ja-ne!

já, je, jí; mi=lu=je=me se, rú=že se u=jí=ma=jí, le=ly
 se že=le=na=jí, my ža=lu=je=me na ly=na, on ne-jí
 ma=fo, jí=nh, jí=ná, ja-ma.

17.

p

p

pi, pa, po, pu, pé, pe; pé-ro, po-le, pí-la, pá-
 lí-me po-le-na, pí-še-me, po-lo-ží-me pe-ro, pi-
 lu-je-me že-le-zo, po-lé-vá-me ze-li-ny.

pi, pa, pe, po, pu, pau; po=le, my ne-pí=je=me pá-
 le=né, po=pí-li=me ši, my má-lo pí=ffe=me, ži=ma je
 a my ne-má-me pa-li-wa.

18.

c

c

cí-no-vá mí-sa, la-ci-né o-vo-cé, on ne-má ví-ce
 sí-ly, my su-ší-me o-vo-cé na pe-ci, o-na je
 na u-li-ci; ci-zí mu-ži, o-ce-lo-vý, ce-lý.

ce=py, co se pa=se na lau=ce? pa=li=ce le=ži na že=mi,
 my má=me wí=ce ší=ly, we=se=lé wá=no=ce, my wá=ži=
 me wí=ce, co je na po=li-ci? cí=no=wá lí=ži=ce.

19.

č

č

čí? čí-še, ča-sy, mý ví-me ře-či, má-me če-lo,
o-či a co ví-ce? če-pi-ce, že-na va-ří ve-če-ři,
če-mu se u-čí-me? žá-ci se má-lo u-čí, o-rá-či
o-ra-jí.

če-me-ři-ce, o-na má ma-lé o-či, mý se lé-čí-me?
če-mu ne-ro-zu-mí-me? má-me má-lo ča-řu, po-ča-ří,
ča-ma-ra, ča-ru-je-me.

20.

t

t

ta, tu, ty, té, to tau; to-la-ry, tu-li-pá-ny, to-
po-ly, co pa-se-te na lau-ce? on je pá-tý, mý-to,
mý me-te-me na u-li-ci, ví-tá-me no-vé lé-to.
co to má-te? če-mu řa u-čí-te? mý ne-má-te ru-ce
u-mý-té, o-na u-mý-wá ta-lí-ře, po-že-ne-te wo-ly,
ře-če-me ja-te-li-nu, co to ža-lu-je-te? mý má-lo
čí-tá-te.

21.

b

b

be-ru, ne-be, bo-ro-vé le-sy, vo-já-ci bo-ju-jí,
by-li-na, ci-bul-e, bo-jí se ba-ra-na, zu-by bo-
lí-va-jí, ry-bá-ři lo-ví ry-by, má bí-lé zu-by.
o-bi-lí je la-ci-né, bo-řý ne-má o-bu-mý, pí-ffe-me
na ta-bu-ly, mi-lu-je-me pá-na, o-ba by-li na po-li,
ba-ři-na je na u-li-ci, mý tu ne-bý-wá-me.

22.

f

f

fá-ra, bí-lá fi-a-la, na vo-ze má-te no-vé rá-fy,
vy ne-má-te fa-rá-ře, fa-ra-on, má-me bí-lé fa-
zo-le, jo-ze-fo-vá če-pi-ce.

mi=lý ra=fa=e=li! řa=mi=li=e, my má-te řy=na ři-li-pa,
to je řa=bu=le! o-na je na fá-ře, ne-má bu=fa na
ži=mu, my ne-mi=lu=je-te ři=lo-me=nu.

23.

k

ř

ko-lo, o-ko, ku-na, ko-pa se-na, ko-mo-ra, ká-
vy ne-má, on ru-kau ký-vá, se-ke-rau se-ká-
me, ko-le-no, o-na že-ne ku-řa-ta, ka-ra-fi-á-ty.

řo-wá=ři řo-wa=ji že-le=řo, řu=pu=je-me ři-řy, o-řu=lá-
ře, má=me řo=la, na mi=ři řo=lá=če, co če-řá-te? to
je we-li=řá po=řu=ta, wa=řfe wí=no je řy=ře=lé, o-řo=li-

24.

g

ř

ga-li-le-a, ga-ma-li-el, je ve-li-ký ja-ko go-li-
áš a má má-lo sí-ly, gu-mi gu-tau se ma-lu-je,
ga-le-je, má-te sy-na gé-zu.

my řu=pu=je-me gá-le=řy, co to gá=gá na po-to=řu?
ga=ze=la je ja=řo řo=za we-li=řá, wa=řfe gy=ze=la je
ma=lá.

25.

d

d

do-my, on ne-dá-vá da-ry, to je ve-li-ká bí-da,
ru-da, my ji-de-me dá-le, le-dy na řé-ce, po-
je-de-me do le-sa, tu je ve-li-ká do-li-na.

do=le, dá=le, na=dý=má je, wo=da je da=le=fo od do=
mu, to je ma=lá ná=do=ba, wy ne=má=te bí=dy, we=
li=ťé su=dy, zi=ma je a ne=má=me le=du, ža=lu=dy.

26.

h

h

ho-ra je vy-so-ká, on má bo-sé no-hy, ve-li-ce
tu-há zi-ma, on dá-vá o-bi-lí na vá-hu, vy se
ne-hý-be-te, vo-da hu-čí, na-še-ho sy-na ho-lu-
by, to by-ly ho-dy?

hau=ſy li=du, wa=ſſe hu=ſy má=te na po-to=ťu, pá-na
bo=ha mi=lu=jeme, fu=pu=jeme ja=ho=dy, ko=ža má
ro=hj, ha=le=na, we=li=ťé ho=rj.

27.

ch

čj

on má cho-cho-la-té-ho ko-hau-ta, co vy-chá-zí
rá-no na ne-bi? to je ve-li-ká chy-ba, su-cho-
ta, my má-me no-vau cha-lu-pu, o-ře-chy.

čjů=wa čjo=wá, wy ne=wy=čjo=wá=te wa=ſſe=ho ſj=na,
čjy=tá mu=čjy, má we=li=ťau čja=lu=pu, čju=do=ba,
u=čjo, re=žj=čja je že=le=ná.

28.

ě

ě

pě-na na pi-vě, vy je-mu ne-vě-říte? o-bě ru-
ce, co se to bě-lá na po-li? o-bi-lí vě-je, má-te
bě-la-vé ša-ty, ve-li-ké zá-vě-je, bě-da to-bě?
wy bě-há-te po u-li-ci, on je to-ho po-wě-do-mý,
pě-řji-na do le-ša, we-li-ké zá-wě-je, bě-li-ce, wě-ří-
me to-bě, wy-so-ké wě-že.

29.

ť, tě, ti

ť, tě, ti

ra-na řa-tá, ru-ka u-řa-tá, u-řa-té ko-ře-ny, řa-
va je ve-li-ká, my se tě-ší-me, lau-ko-tě na
ko-la, sí-tě na ry-by, co je po so-bo-tě? ne-
dě-le; ti-cho!

ma-lé řo-řa-ta, má-me tě-lo a du-řji, to ho ne-tě-řji,
wí-no je te-řu-ti-na, je ja-ro, bu-de-me o-ra-ti a
ří-ti, li-ti-na, co je ti? bo-řa-tí li-dé.

30.

ň, ně, ni

ň, ně, ni

hu-ňa-tá ha-le-na, ká-ňa-ta, bo-jí se lu-ňá-ka,
vo-ňa-vá vo-da, vů-ně, vy má-te ma-lau ku-
chy-ni, dě-lí-me se o pe-ní-ze, vo-da se pě-ní.
řa-ňa, řhy-ti-li lu-ňá-řa, řa-ňa na wě-ři, řa-ňa-tá
ná-do-řa, řa-řy se mě-ní, u-ře-ní páni! rů-že wo-
ní, řo mu se ne-le-ní, to-mu se ře-le-ní, mi-lé to
na-u-ře-ní.

31.

d, dě, di

ď, dě, di

ma-lé ku-ře đo-bá, há-ďa-ta, co dě-lá-te? dě-
lí-me se o pe-ní-ze; po so-bo-tě má-me ne-dě-li,
o-ni vi-dě-li đa-te-la, ma-lé dí-tě u-čí se cho-di-ti.
bo-ħa-tí pá-ni ěo-dí bo-ħa-tě o-dě-ní, co wi-dí-te
na ne-bi a co na ze-mi? we-li-ťé lo-dě na mo-ři,
to je ma-lá dě-di-na, my ěo wi-dí-me, má-te wy
ħo-di-ny?

32.

ro-di-čo-vé vy-cho-vá-va-jí dě-ti a vy-u-čo-va-ti
je dá-va-jí, za to ma-jí dě-ti ro-di-če mi-lo-va-ti,
pa-rau se že-nau lo-dě i vo-zy, pa-vau-ci chy-
ta-jí mu-chy.

pá-na bo-ħa wi-dě-ti ne-mů-žeme, a-le je-ħo dí-la
wi-dí-me na ze-mi i na ne-bi, on dá-wá ži-wo-
by-tí a za-ěo-wá-wá, co od ně-ħo by-lo u-či-ně-no,
od pá-na bo-ħa má-me tě-lo i du-ffi.

33.

bo-hu je po-vě-do-mo, co by-lo, co je ny-ní,
i co bu-de na vě-ky, on ví, co se dě-je na
ze-mi i na ne-bi, ěi-ni-ti ne-má-me, co se pá-
nu bo-hu ne-lí-bí.

an-je-lé na ne-bi pá-na bo-ħa we-le-bí, an-je-lé
ne-ma-jí tě-la ja-ťo my li-dé, an-je-lé mi-lu-jí li-
dí, co wi-te o an-je-li ra-fa-e-li?

34.

vů-le bo-ží je, a-by dě-ti mi-lo-va-ly ro-di-če,
sa-mi co ne-rá-di má-me, ať ji-né-mu ne-dě-lá-me.
ja-ko mi-lu-je-me sa-mi se-be, i ji-né li-di
mi-lo-va-ti má-me.

tě-lo wi-dí-me, du-šši ne-wi-dí-me; du-šše hý-be tě-
lem, tě-lo u-mí-rá, du-šše ne-u-mí-rá, o-na je ži-
wá na wě-šy, du-šše o-ži-wu-je na-šše tě-lo, u-če-ní
pá-na je-ži-šše ne-po-mi-ne.

35.

V, V

w, W

Vi-dí-me vy-so-ké vr-chy. Vy má-te ve-li-kau
vr-bu. Vo-zy hr-čí po u-li-ci; ko-ně fr-ka-jí.
Ve vo-dě ži-je ka-pr, a-le ko-pr je vo-ň-a-vá
ze-lina. O-na dá-vá cu-kr do ká-vy.

We-li-šy wí-tr ua-žy-wá je wí-šr. D-či=ma mr-ťá.
We-li-ce ho to mr-ží. D=na fr-mí hu-šy. Du se-dí
na dr-nu. U wo-zu wr-zá fu-šyé fo-lo.

36.

z Z, Ž

z Z, Ž

Za-ve-zl va-šé-ho ot-ce. Že-le-zo za-ne-sl ke ko-
vá-ři. Vo-da na mo-ři se vl-ní a vl-na za vl-nau
se va-lí. Vy ml-čí-te? Od ov-cí má-me vl-nu.
Za=šl=ze-né o-či. Wy má-te ml-ša-wé dě-ti. Dn je-dl
ja-bl=šo. U-mí-ra-ji-cí wy-de-šl du-šši. Dw-ce pá-šl
u le-ša. Wí-tr u-tí-šl. Dd rá-na do we-če-ra pr-šše-
lo. Za=fo-pl do fa-me-ně. Žá-ci se u-čí.

l L

l Q

Le-no-ši ne-rá-di se u-čí. Len je by-li-na u-ži-teč-ná. Le-to nám dá-vá ži-to a ji-né o-bi-lí. Laň ne-ní tak ve-li-ká jak je-len. Led na ře-ce je ten-ký. Lud-mil-ka je pil-ná žáč-ka.

La-fi-ce ma-lá u-dá-wí se-bě wět-šší-ho za-jí-ce. La-ko-mec ne-dá-wá rád al-mu-žny. On měl pil-né-ho sy-na. Le-den je mě-síc zim-ní. Wáš lid je po-bož-ný.

c C, Č

c C, Č

Čas se mě-ní. Co ne-ní do-vo-le-no, to-ho ne-čiň. Cín je kov. Čím so-lí-me po-kr-my? Za-ča-su jar-ní ho ze-le-ná se háj i les. Čer-ve-ná je rů-že. On je vět-ší než já.

Čas ne-mr=hej-me. Čer-we-né wí-no. Co dě-lá wa-sse mat-ka na po-li? Zač dal waš o-tec ten ma-lý do-mek? Co wi-dí-te na ne-bi a co na ze-mi? Co by-ko-ho bo-le-lo, ne-má-me či-ni-ti. Co bý-wa-lo, ne-ni.

ch Ch

ch Ch

Chu-do-ba žád-né-ho ne-han-bí. Cho-vej se tak, jak ti o-tec ká-že. Cha-lu-pa je níz-ka, dům je vy-so-ký. Cho-cho-la-tý ko-haut. Chut-né je to ja-bl-ko.

Wy má-te o-čot-né-ho sy-na. Le-ni-wý žáf se ma-lo na-u-čí. D-rel bý-wá na wy-so-kých ho-rách. Chut-ná wám to wí-no? Chy-ba lów-ky!

40.

e, E

e, E

E-li-áš byl muž bo-ha-boj-ný. E-ma-nu-el. E-mil-ka je pil-ná žáč-ka. E-noch a E-li-ze-us vy-u-čo-va-li lid, jak by vés-ti mě-li ži-vot po-bož-ný.

Ej, to je pil-ny žák! E-wa ne-má no-wé ša-ty. Dw-ce nám dá-wá wl-nu. Co dě-la-me ze šuf-na? Dn má zim-ní i let-ní o-děw. Em-ma je po-rád-ná.

41.

š, S, Š

š, S, Š, Š

Šul ko-pe-me ze ze-mě. Slá-ma je žlu-tá. Slů-neč-ko po-čí-ná te-plé bý-ti; ja-ro se blí-ží.

Slo-vo máš dr-že-ti.

Slo-ni ma-jí šil-né no-hy. Ši-što-ta šlu-šši tě-lu i du-šši. Šti ro-di-če šwé, ma-lý žáč-ku! Še-de-šát ku-šš čí-ní ko-pu. Šta-rec mí-wá šje-di-wau hla-wu.

Šul hoř-ká je léf.

42.

a, A

a, A

A-dam a E-va by-li na-ší prv-ní ro-di-čo-vé. O-ni je-dly ze za-po-vě-ze-né-ho o-vo-ce a mu-si-ly o-bá po-tom za-ne-chá-ti raj, a tr-pě-li bí-du ve li-kau. A-ma-na o-bě-si-li na ši-be-ni-ci.

A-bra-hám byl muž mí-ru-mi-low-ny a bo-ha-boj-ný. A-bel za-bit byl od šwé-ho bra-tra. Žlí li-dé bo-ji je zá-ko-na. U kaž-dé ru-ky má-me pět pr-šť-tů.

D-wo-ce trp-fé ne-ni čut-né.

43.

n, N

n, N

Ne-čiň zle ni-ko-mu. Ny-ny-ve by-lo mēs-to
vel-mi ve-li-ké. — Nač po-tře-bu-je-me pa-píř.
Na mo-ři se vo-da vl-ní. Na pod-zim bý-va-jí
sy-chra-vé prš-ky. Chrt má ten-ké no-hy.

Ne-po-zor-ný žá-ček ni-če-mu je ne-na-u-čí. Níc
ne-ni na svě-tě stá-lé. Ne-mů-že šle-pý šle-pé-ho
wěs-ti. No-wý roř se po-či-ná. Wo-da mrz-ne, má-
me tu-hau ži-mu.

44.

m M

m M

Milé dítě, uč se pi-lně, budeš maudré neomylně.
Milujte rodiče své. Měkkým rukám je tvrdá
práce. Mírně jez a pi! Mramor je kameň. Mla-
tec mlátí cepem.

Mo-dlí se a pracuj. Mladí ležáci, staří žebráci.
Milan je pilný žák. Milowati máme každého člo-
věka. Mšawé dítky kaží si zuby. Mročary wysuffují
a mění se na laufy.

45.

j J

j J

Jak dítky vy-cho-vá-vá-me, ta-ko-vé je po-tom
má-me. Jákob a E-zau byli synové Izákovi.
Jo-zef, jeden ze dvanácti synů Jakubových,
byl prodán od bratrů jeho za otroka. Ne-mír-
nému všecko je jed.

Sozef byl Šáfobowi nejmilejší, nebo byl po-řádný
a poslušný. Šinému kdo jamu kope, sám do ní padá.
Šaf si ušteleš, tať budeš ležeti. Nejezte nezralé owoce.
Šiným kdo se pošmívá, sám pošměchu hoden býwá.

46.

h H h S

Hod-ní žáci milují práci. Had nemá nohy, on se plaziti musí. Hluboká je řeka, měl-ký je potok. Hůl je rovná, roh je křivý. Hus má dvě nohy. Ú-hoř je ryba.

Hluť nejmí býti me šškole. Háj se zelená. Žáčkové pilní naučí se škoro čítati. Šhári se newěří. Šorko je meliké. Žimočichové se po vůli pohybují.

47.

k K k K

Komu se nelení, tomu se zelení. Kvítí květe na lauce. Kdo oře a kdo kosí? Karel nechce se učiti. Kornél je náš syn. Korytnačky mohau ve vodě i na zemi žíti.

Ka-in zabil svého dobrého bratra Abela. Kůň, vůl, pes, o-sel, laň, jelen, zajíc, medvěd, lev, liška a mnozí jiní živočichové běhají po zemi. Kle-wetný člověk ničeho nejmí.

48.

t T, f F t T, f T

Temeno máme na vr-chu hlavy. Tekuté věci měříme na litry a hektolitry. Ty-gr je dravé zvíře. Tráva je zelená. Funt jmenujeme kilogram a místo lotů máme dekagram. Fazole kupujeme.

Tělo bez dusse je mrtvé. Tabule je černá. Dwr-dé dříví nám dává dub, buk a jaseň Dupit každý blázen umí. Trň pichá do nohy. Šamilie jeho je šlawná.

49.

p P

p P

Pýcha do nebe nevede. Pracovitá včelička, mívá dosti chlebička. Po lahůdkách tauží dítě mlsavé, ale si kazí žaludek. Pevný je most.

Milý je nám host.

Pařbeř není tak vysoký, jako hora. Práce ochotná vše vykoná. Pař je na myši a mař je na rany. Pozor dejte na otázky! Voř a med máme od včely.

50.

b B

b B

Bůh je svatý, svatě žíti, má i naše žádost býti. Člověk mění, Pán Bůh mění. Pravdu mluv, chce to Bůh! Po Pánu Bohu mají dítky nejvíce milovati své rodiče. Chvála Bohu!

Báziwý udělá z komára welblauda. Kde člověk neváhá, tam Pán Bůh pomáhá. Vlen je zelina jedovatá. Cti otce i matku, Bůh ti požehná statku.

Božena je dobrá žáčka.

51.

r R

r R

Ráno kdo vstává, Bůh ho požehává. Rodičové jsou po Bohu dítek největší dobrodincové. Ruka ruku myje. Rok má dvanáct měsíců anebo padesát dva týdnů.

Radost mají rodiče z pilného syna. Ráno se červená nebe. Rať leze naopak. Ruka přivřená jmenuje se hrst, otevřená dlaň. Říká se: mladý lhář, starý zloděj.

52.

d D

d D

Dobrá rada často víc platí než mnoho peněz. Dobré jméno je drahý poklad. Veliký dar boží je zdraví. Deň je ku práci, noc ku spání.

Dubové dřevo je tvrdé a ve vodě černá.

Duch nemá těla a=ni kosti a žije. Dobrodincům máme vždycky wdě=nhý býti. Dílo kwapné, nebýma platné. Daremná jest lidská msta. Dětky! ticho buďte!

53.

g G

g G

David zabil Goliáše. Goliáš měl železnou zbroj, při boku meč, pyšně kráčel do boje. David měl jen skrovnou zbraň, z remenků prak, z praku však hodil kaménk, a tím obra v čelo praštil, tak, že mrtvý padl na zem.

Grosse kdo ku grossi dáwá, bohatý se časem stává. Granáty uherské mají cenu jaš drahé kamenný. Za jasné noci se ligotají hvězdy na obloze. Odsaudili ho na galeje.

54.

Duše člověka nikdy neumře, ona živá bude na věky. Každý počátek je těžký. Proti věku, není léku. Nemoce mají rozličné příčiny. Zlato a stříbro jsau vzácné kovy. Pijavice mohou jen ve vodě žíti. Čistota sluší tělu i duši. Žáčku! cti a váž si člověka starého.

55.

Jaro, leto, podzim a zima neustále po sobě následují. Chraň se dítě prvního hříchu. V jizbě nad hlavau máme strop. Před žalářem stojí stráž. Meřák do vody, newiš-li, jak je hluboká. Mlášník w noci hlídá a bdí. Potoť wteká do řeky, a řeky tekau do moře.

Tvrdé dřewo je těžší než měkké.

56.

V škole se učíme. S vrchu lehce na vrch těžce se chodí. V potoku je málo vody. Co se dělá z lenu a konopí? V létě hřímá. V sklepě je v létě chladno. Z vlny se dělá sůkno. On byl s otcem v zahradě. Z vrbového prautí pletau se koše. Ve tmě nejistě se chodí.

57.

Štaupý člověk nikdy nemívá dosti. W pramenité wodě žije pstruh; na suché pausšti pštroš. Slon je wtipné zvíře. Tchor je báglivý. Woňawá mašť. Dnes byl weliký mráz. Užitečný děšš. Prach je na cestě a prah u domu. Glad na pimo je dělá z ječmeně.

58.

Vojáci mají zbraň. On má nový plášť. To nebyl žert! Mzda se dává dělníkům. Ne-msti se, nebo msta je hříšná. Čtvrť kila je dwacet pět dek. Pstruh miluje čistau wodu. Zlatý má sto krajcarů. Hektoliter má sto litrů; méter má sto centimetrů.

59.

*Anna, Božena, Eccilia, Dorota,
Emma, Feodora, Gyzela, Hele-
na, Irena, Kornelia, Ludevita,
Maydaléna, Katalia, Otília,
Priška, Použena, Susanna, Tere-
zia, Uliána Valéria, Zofia.*

60.

August, Bohumír, Cyril, Duffán, Emanuel, Filip,
Gabriel, Horislav, Jeronym, Kazimír, Ladislav, Me-
thod, Náthan, Otokár, Prokop, Rodomil, Swatopluk,
Tomáš, Urban, Wladimír, Žigmund.

Čítanka.

1.

Do školy s radostí
 Každého dne chodím,
 Poslauchám, učím se,
 Ticho vždycky sedím.
 Již poznám písmeny,
 Umím hláskovati;
 Včil se budu učit
 Též správně čítati.

2. Škola.

Do školy chodím s radostí. Chlapci, kteří se mnou do školy chodí, jmenují se žáci; děvčatům říkáme žáčky. Dobří žáci jsou pilní, pozorní, mravní a snášenliví. Pán učitel má mnoho práce s námi, nebo chce, aby sme se mnoho dobrého naučili. On nás všeckých miluje, tak, jako otec miluje své děti. I my ho máme též milovati, poslauchati a jemu vděčný býti. Největší radost má náš učitel, když sme pilní a pořádní. S takovými žáci je náš učitel vždycky spokojený; on se z toho těší, a naši milí dobří rodičové budou se potom jistě též radovati.

3. Co děláme v škole ?

We škole každý na svém místě ticho jedíme. Pán učitel nás učí, a my se učíme. Bárs jsme my ještě malí začkové, neučíme se jen čítati, píšati a počtovati. My máme velikau radost z toho, když nám pán učitel wypravuje o pánu Bohu, laškavém otci našem nebeském, a o pánu Ježíšji Kristu, který jest přítel dítek dobrých a pořádných. We škole se nám oznamuje, jak se máme chovati ke svým milým a drahým rodičům, bratřím a sestřám a ku každému člověku, aby se to pánu Bohu líbilo. We škole se učíme poznávati rozličné věci, které pán Bůh stvořil, a vždycky se těšíme, když nám pán učitel něco ukáže.

4. Cesta ze školy.

Ze školy když žáci vyjdau, řádně po ulici jidau; neskáčí a neběhají, hluku, lomu nedě ají. Starších lidí když postřetnau: dobrý deň! úctivě řeknau. Nebo žáků krásná etnost, je vlídnosta zdvořilost.

5. Co děláme doma ?

Domu když se nawrátím ze školy, vždy pozdrawím rodiče. Mé knihy dám na své místo, hned se ptám: Co bych měl wčil dělati? kde a w čem pomáhati? A když úlohu mau znám, potom se pozahrám.

6. Rodičé.

Rodičé mojí jsau: otec a matka. Oni jsau po pánu Bohu na světě mojí největší dobrodincové; oni se o mně starají a všechno, co potřebuji, mně dávají. Rodičové mojí od toho okamžení, jak sem se narodil, mně věrně opatrují a vychovávají; oni mně do školy posílají, abych se rozličným užitečným známostem naučil; oni nelitují žádné práce a žádného ustávání, jen aby ze mně hodného a statečného člověka vychovati mohli. — A když se jím za mnohá táto dobrodiní jinak odměniti nemohu, budu se usilovati, jím skrz mau pilnost a poslušnost mnohé radosti připraviti, jích ctíti a vážiti sobě.

7. Dobré dítě.

Bohu děkovaťi
 Budu dne každeho,
 Že mám dobrau matku
 I otce drahého.
 Oni mně do školy
 Pilně posílají,
 Užitečným věcem
 Wnučowat dají.
 Bože! ráč rodičům
 Žiwot prodlaužiti:
 Zač tě ráno, večer
 Chci wždycky prositi.

8. Člověk.

Člověk jest nejdokonalejší stvoření boží. Bůh pravil, když člověka stvořil: „stvořím člověka ku obrazu svému a ku podobenství svému, který bude pánem nad všeckými zvířaty, nad ptáky v povětrí, nad rybami ve vodě a nad celau zemi“.

Člověk záleží z těla a z duše. Duše obživuje tělo. Tělo člověka je smrtné; duše je nesmrtelná; ona nikdy neumře. Duše činí, že vidíme, slyšíme, cítíme, voníme, chutnáme, mluvíme, že se hýbeme. Člověk má pět smyslů: zrak, sluch, čich, chuť a hmat nebo makání.

9. Tělo.

Mám tělo. Tělo je příbytkem duši. Hlava, ruce a nohy jsau audy těla. Hlavu přikryvají vlasy. Hlava bez vlasů je holá neb lisá. Rozeznáváme předek, zadek a vrchol neb temeno hlavy. Z předu hlavy jest obličej neb tvář. Na obličejí rozeznáváme čelo, škráně, líce, oči, nos, ústa, rty a bradu. Po stranách hlavy máme uši. Oči chráněny jsau víčkama a obočím. V ústech máme jazyk, dásna a zuby.

10. Očima vidím.

Kdo vidí, ten má zrak. Zrakem poznáváme věci. V jizbě vidím okna, dveře, postele,

stůl, stolice, hodiny, kamna a mnohé jiné věci. Co vidíme na ulici? Co vidíme v zahradě? co na poli?

11. Vidím, jaké jsou věci.

Dům je vysoký, chalupa nízká; křída je bílá, ublí černé, měsíc bledý, obloha modrá, tráva zelená, krev červená, mráz šedivý; vůl veliký, myš malá; skála hrubá, písek drobný; silnice široká, chodník úzký.

12. Oči.

Děička dvě jasné mám
 Tí se točí sem i tam;
 Vidím lidí, stromy, kvítí
 S jať slunce krásné svítí.
 Děička mi Bůh dal sám,
 Zač mu díky já vzdávám.

13. Slyším.

Kdo slyší, má sluch. Slyším hlas své milé matky, slyším také hlas jiných lidí. Slyším, jak kohout na dvoře kykyříka, slépka kotkodáká, husy gágají, vlaštovička šveholí, kukučka volá: kuku, kuku. Všecko, co slyším, jmenuje se zvuk. Já umím zvuk rozeznávat. Zpěv lidský jinaké zní nežli zpěv ptáčí.

14.

Kdo nemá sluchu, ten je hluchý. Kdo se narodil hluchý, ten se nemohl naučiti mluvíti, proto, že nikdy nešlyšel řeči lidské. Takový člověk je hluchoněmý. O jak je já velmi z toho těším, že dobře slyším! —

Slyším-li já volati
 Otce, neb drahau máti;
 Tu já nikdy nelením,
 A s radostí běžím k ním;
 Neb mně obá rádi mají
 A často mi říkávají:
 Že je vždycky krásná ctuost
 Dobrých dítek, poslušnost. —

15. **Hmatám a cítím.**

Dotknu-li se rukau skla, poznám, že je hladké; dotknu-li se tihly, poznám, že je drsnatá. Hmatem poznávám také, zdálíž nůž je ostrý nebo tupý. Kameň je tvrdý, máslo měkké. V zimě je voda studená, v létě teplá a na podzim chladná.

16. **Srdečko mé také cítí.**

Srdečko čerstvě mi tluče v tělíčku, a to má rádo tatinka, mamičku. Víte-li, odkud to srdečko mám? Dobrotivý Bůh mi je dal, do-

břými věcmi mně obdaroval, za to mu všechno, i dušičku dám. —

17. Jazykem chutnám.

Chuť poznávám jazykem. Med je sladký, ocet kyselý. Máme jablka sladké i kyselá. Zralé jahody a maliny jsou též sladké. Nejezme takové maliny a jahody, které dobře neznáme, nebo mnohé z nich jsou jedovaté. Mnohé děti, které takové maliny a jahody jedly, zemřely.

18. Mluvím.

Ústa mám, a mluvit umím; čemu ještě nerozumím, na to rodičů se ptám; co si myslím, rozmlouvám. Směju se a někdy zpívám, každý den se též modlím, a má duše velebí Pána Boha na nebi. —

19. Živočichové.

Živočichové neb zvířata žijí, cítí, a mohou se z místa na místo pohybovat. Všecka zvířata od narození až do jistého času rostou. Největší jsou čtvernohá zvířata. Některé z nich chovají se v domácnosti; mnohé zase přebývají na polích a v lesích.

20. Zvířata domácí.

V domích našich pro mnohý užitek chováme koně, voly, krávy, ovce, koze a prasata. Koně a voly zapřaháme do vozů a pluhů. Od kráv, ovec a koz máme mléko. Z mléka se dělá máslo a sýr. Z domácích zvířat máme také chutné a zdravé maso; potom loj, kožu, kosti a rohy. Pes a kočka jsau též domácí zvířata. Pes stráží dum; kočka chytá myši.

21. Chlapec a psík.

Chl. Pojď psíku, pojď ke mně hned, pěkně rovno uť se mi sedět.

P. Ach, jsem ještě malý, jíž mam jít k učení! o měj se mnau ještě trošičku strpení! —

Chl. Ne psíku můj milý, jen s chutí do toho, zle to jide neskůr, prace je s tím mnoho. — Psík se učil; dost skoro pěkně to chodilo; uměl rovno sedět a chodit až milo. Chlapec se s radostí na psíka díval, ve škole i doma pilně se učival.

22. Zvířata plachá a dravá.

V lesích a na polích bývají: parohatý jeleň, rýchlonohá srna, čiperná veverka, bojazlivý zajíc, ušatý králik. Některá zvířata

živí se masem jiných menších zvířat; jsou to dravá zvířata. Z dravců žijí v naší krajině: medvěd, vlk, liška, kuna, tchov, lasica, jazvec a jež; v cizích krajinách lev, tygr, hyena, leopard a mnohé jiné.

23. Hádanky.

- a) Myši a červy za pokrm mám;
nedaš-li pokoj mi, hned ta pichám.
- b) V domě i na poli chleba mám dost;
kočka mne chytá, dělá mi zlost.

24. Ptáci.

Ptáci místo huby mají zobák. Tělo mají pokryté peřím. Mohou létat; mají dvě křídla. Dělají si hnízda a nesou do nich vejce, z kterých se vyklubnou mladá ptáčata.

Ptáci lesní a polní náš zpěvem obveselují. Skřivanek, pěnkavka, čížek, koš, sláviš jsou ptáci zpěvní.

Slepice, kačeny, husy, holubi, morfy jsou domácí ptáci; od nich máme chutné maso, vejce a peří do peřin.

Sup, orel, jastráb, luňák, šova jsou draví ptáci. Sup a orel chytají husy, zajíce, ovce, ba o supu víme, že i děti odnesl a s nimi do povětří vyletěl; hnízda svá mají na vysokých horách a skalách.

25. Skřivánek.

Maličký skřivánek včasné ráno vstává, veselau svou písni chválu Bohu vzdává. Pěkný ten zpěváček ještě je tak malý, předce je hned z rána bedlivý a dbalý.

Chei též včasné vstávat, Boha prosit pilně, abych v dobrých věcech zrůstal neomylně. Ačkoly jsem ještě mladunký a malý, předce chcem už býti ve své práci dbalý. Potom budu milý všem, jak je ten ptáček, a budau mi říkat: „Hodný je to žáček“.

26. Zvířátka také cítí.

Neškod chlapče ptáčkům, úbohým zpěváčkům, oni líbě zpívají a hausenky sbírají. Netrap žádných zvířátek, nevybíraj holátek; cítí bolest jako ty, nedělej jím trampoty.

27. Ptáctvo přeletavé.

Na podzim stěhují se od nás mnozí milí ptáčkové, kteří na jaře a v létě líbezným zpěvem nás obveselovali. Oni mají letní šatečky: tuhé zimy snést by nemohli. A kdeby pod sněhem mohli najít červíčka neb zrnečko, kterými se živí?

Vlaštovky, slávici, skřivani, žluny, špačkové jsau přeletaví anebo stěhovací ptáci.

Oni táhnau do teplejších krajin, kde hojnost potravy naleznau.

Keď jarní slunce počíná teple svítiti, navracují se zase k nám, aby nás svým milým zpěvem obveselovali.

Vlaštovce kdo hnízdo přeje,
„Bůh mu zaplať!“ ona pje.

28. Přísloví.

Vrana podlé vrany sedá,
rovný rovného si hledá.

Zpívaj co umíš,
jez co máš, mluv co víš,
dělaj, cos povinen: tak obstojíš.

Lenoch hryze hladem kosti,
pilný má i masa dosti.

Pilně pracuj, mírně jez,
málo mluv a mnoho věz.

29. Zvířata ve vodě.

Ve vodě žijí ryby. Ryby mají červenau studenau krev. V našich rybnících, potocích a řekách žijí kapry, bělice, štika, ošauny, úhoři a mnohé jiné. Ryby hlaju nemají. Maso rybi je chutné. Někteřé ryby žerou jiné menší ryby; u nás takovým žravcem je štika.

Žaby, jassťerky, korytnačky a hadi žijí na suché zemi i we wodě. Někteří hadi jsau jedowatí. Žaby a jassťerky nejsau jedowaté.

30. Hmyz.

Mnoho je takových živočíchů, kteří buď v povětrí, na stromech, ve wodě, pod zemí anebo v jiných tvořích žijí. Jsau mezi nimi takové, které mají bílou krev. Znam mauchy, komáry, chrausty, mravence, včely, osy, čmeláky, kobyly, pavauky, pijavice, hausenky a přemnohé jiné. Užitečné jsau nám hedbávníky a včely. Od hedbávníka máme hedbáv; od včely med a vosk. Mauchy, komáry a hausenky nás mrzí; ale ptáčkové jimi se živí.

Také raky znám; oni mají tělo tvrdau škorepinau pokryté a lezau nazad.

Mladého raka starý rak
 Karhal, proč leze zpak:
 Neukázal mu ale jak,
 I lezau oba podnes tak.

31. Počet živočíchů.

Rád bych věděl a spočítal, kolik je na zemi zvířátek, kolik pod oblohau ptáčátek? jaké plazí se červíčky? jaké plovají rybičky? a malinkých kolik tvorů, jenž se skrývají pozoru? Kde jsau lidé ti učení a v uměních

vycvičení, kteří všeckých jména znají, a všech množství spočítají? Darmo já se lidí ptám, jediný Bůh ví to sám; on jim všeckým pokrm dává, i mně život zachovává.

32. Včelička a holubička.

Včelička podle potoka med z květiněk sbírala a náhodau spadla do vody. To viděla holubička, která na stromě nedaleko potoka seděla; lutovala úbohau včeličku, ulomila lístek ze stromu a hodila jí ho do vody. Včelička šťastně na lístek vylezla a holubičce děkovala, že jí tak život zachovala.

Jednoho rána seděla zase holubička na stromě; tu se ticho člověk blížil, chtě ji zastřeliti. Už mýřil —, v tom tu přiletěla včelička a pichla člověka do ruky, tak, že od bolesti rukau trhnul, rana vyletěla, a — holubička ochráněná radostně odletěla.

Včelička se holubičce za dobrodiní odměnila; byla vděčná. My také máme vděční býti, když nám někdo něco dobrého proukázal.

Kdo nám proukazuje největší dobrodiní?

33. Rostliny.

Země naše pokrytá jest mnohými rostlinami. Největší rostliny jsou stromy. V zahradách a sadech

rostau stromy owocné, jakož jsau: jabloně, hrussky, šwestky, stressně, wissně a jiné. — W lesích rostau stromy listnaté a chwojnaté. Dub, buk, jawor, březá, jaseň, lipa, olšša, topol, wrba mají listí. Jedla, smrk, borowica mají chwoj, to jest: listí špicaté jako jehličky.

Na polích roste žito, rež, jačmeň, oweš, hrach, fazol bob, proso, kukuřica, pohánka, len, konopě, maš a mnohé jiné.

Zrna obilná rozemílají se we mlýně na mauku; z mauky se peče chléb a rozličná jiná jídla se připravují.

34. Upřímný bratříček.

Malý Janek dostal červené jablčko; na sestru zavolal: „O pohled' Aničko, jak je to jablčko krásné a hladké! až ho jen rozkrojím, to bude sladké!“ Nato jde Janíček s jablčkem k stolu, povídá setřičce: „Sjíme ho spolu“. Sestřička hladila jemu ručičku: „Nech si ho sám jenom, milý bratříčku“. Nechcel tak Janíček, a už ho krojí: „Aby mně chutnalo, půlku vem svoji!“ — Matinka chválila dítky své obě: „Buďte jen vždycky tak upřímné k sobě!“

35. Pěnkavka v stodole.

Šoj jedláčku, pim, pim, pim! k tobě si wčil zaletím, podíwat se na chwíli, jak se mlátí obilí.

Hoř sedláčku, pím, pím, pím! nech mně, ať to
okusím, jak chutnají zrnečka, toho tvého žitečka.

Hoř pěnkavko klepi klep! pozor daj, tu mlátí
cep; trefi-li tě w hlavinku, weta je po ptáčinku!
Hoř pěnkavko klepi klep! Hledaj na mlátě si chléb;
až se rádek omlátí, nech ta hlad víc netrápí.

36. Pilnost.

Pilnost nám dá chleba dost,
Bída lenochů je host;
Nechci zvykat dlauho spáti,
Čekat až jest bílý den;
Ráděj včasně ráno vstáti
Prv, než slunce vyjde ven.

* * *

Pracovitá včelička
Mívá dosti chlebička.

37. Tak se chovej.

Božena často a ráda zpomínala na Boha.
Ochotně chodila do kostela, aby tam slyšela
slovo Boží. Ráda se modlila a přitom vždy
myslela na to, co modlitba v sobě obsahovala.
Božena byla pobožná.

V kostele se Božena chovala nábožně a
bylo viděti na ní, že ví a cítí, jak se má

chovati na místě svatém. Při službách Božích byla vždy pokojná a chránila se všeho, coby jiných pohoršovalo. Božena byla nábožná.

Než i na všech jiných místech chránila se všeho zlého a neslušného. Ničeho se více nebála, než toho, co Pán Bůh zakázal. Božena byla bohobojná.

38. Poctivý chlapec.

Jeden bohatý pán procházel se po velikém městě. S potkal ho chudobný chlapec a prosil o almužnu, proto, že matka jeho byla velice nemocná. Pán mu odpověděl: „Nemám drobné, a dufát, to by pro tebe mnoho bylo“. — „Ach, milý pane“, řekl chlapec, „dajte mi dufát, já ho proměním a přinesu vám drobné“. Pán se usmál, dal mu dufát a doložil: „Přijdi škoro a přines mi drobné“. — Šam u sebe ší ale myšel, že se chlapec nenawrátí, ale s dufátem uteče. Š pooššel hodně daleko a myšel ší, že chlapec wíce nepřijde. Ale on přiššel, přinesl drobné a prosil o almužnu. Š řekl pán: „Chlapče, ty jšy hodný. Ale proč ší šobě toho dufátu nenechal?“ — „Protože nechci zlodějem býti“, odpověděl chlapec, „matka má také nekrade, ráději hlad trpí“. Š dal pán tomu poctiwému chlapcowi wiššecy drobné a řekl mu, aby matka jeho, až se pozdrawí, š němu přiššla. Š přiššla matka, a pán jí dal mnoho peněz, tať že nemusela wíce hladu

miti. Chlapca vzal s sebou, ošřatil a na řemejšlo dal. Chlapec byl pilný, stal se zámožným a mohl matku svou živiti.

39. Stvoření světa.

Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi. Země ale byla ještě pustá, tmavá a prázdná. I řekl Bůh: „Buď světlo“. — I bylo světlo. Byl první den. Druhého dne stvořil Bůh oblohu nebeskou. Třetího dne oddělil Bůh vody od země. I vydala země trávu, byliny a stromy. Čtvrtého dne stvořil Bůh slunce, měsíc a hvězdy. Pátého dne stvořil Bůh ryby a jiná zvířata ve vodě a ptáctvo v povětří. Šestého dne stvořil Bůh všechny ostatní živočichy a na posledy člověka. Bůh stvořil člověka ku obrazu svému a ku podobnosti svému. První člověk jmenoval se Adam, to jest: ze země stvořený, a jeho žena Eva, to jest: matka lidí. V den sedmý odpočinul Bůh od díla stvoření.

40. První hřích.

Bůh Adama a Evu uvedl do raje; byla to veliká a krásná zahrada. U prostřed raje stál strom poznání dobrého i zlého. I řekl Bůh Adamovi: „Z každého ovoce v raji smíš jísti, jen ze stromu poznání dobrého i zlého nejez,

nebo umřeš“. Ale had byl chytrý. Ten řekl Evě: „Nikoli, nezemřete, budete-li jísti ze stromu toho, nýbrž budete jako Bůh, a budete věděti dobré i zlé“. Eva si na ten strom pohlédla. Ovoce jeho se jí zachtělo. I jedla a dala také Adamovi, a on také jedl. I řekl Bůh Adamovi: „Nejedel-lis z toho stromu, z něhož sem ti jísti zapověděl?“ Adam řekl: „Žena, kteráuž jsi mi dal, mně podala z toho ovoce, a já sem jedl“. Eva řekla: „Had mně podvědl“. Tak přestaupili první naši rodičové příkázání Boží. Bůh jich potom potřestal. Vyhnal jich ven z raje, kam se nikdy více ne-navrátili.

41. Kristovo narození.

María s Jozefem cestu konali k Betlému městu, kde byl tehdáž popis lidu pro Dávidův rod a třídu. Štalo se, když tam byli, že se dňové naplnili, a María porodila dítě, w jesle položila.

Na poli pak pastýřové hlídali w noci mra-kavé stáda: ai tu aniel Páně zjewí se po jejich straně, w velikém vlesku sláwy, a když trnau strachem, praví. „Nebojtež se, všem na znawost, zvěstují velikau radost; narodil se dnes Spasitel, všeho lidu wykupitel; tu w Betlémě Dávidowě, leží to děťátko nowé, w chlěwě w jesle položené, plénkami zaobalené“. S anjelem pak se zjewilo

vojstvo nebes, jenž slávil zpěvy Boha na výso-
stech, přejíc lidem pokoj, prospěch. Pastýři hned po-
spíchali do Betléma, by shlédali to dětátko, jež an-
jelé ohlašovali wesele, a co widěli a slyšeli, zná-
mým swým powěděli.

42. Zjevení Krista Fána mudrcům.

*Když se tam v městě Betlémě Ježiš Kri-
stus narodil, Herodes v Jerusalémě berlu krá-
lovskau nosil. Ai mudrci od východu za hvěz-
dau sem přijeli, aby se narozenému králi Židů
klaněli. Herodes to slyše, bál se a tázal se
učených, kdsby se měl naroditi Kristus, kníže
zbídnělých? Rekli tito, že v Betlémě; co zje-
vil mudrcům těm, žádaje, by naleznuvše Krista,
se vrátili sem. Mudrci však předcházela hvěz-
da až ku dětátku do Betlema, kdežto měli
radost v tom nemluvňatku. Padše před ním,
klaněli se jemu ve své pokoře, a v oběť dali
z pokladů svých mu dary hotové, zlato skvaucí
a kadidlo vonné s myrrhau příjemnau; potom
ne k Herodesovi, než do vlasti zpátkem jdau.*

43. Dvanáctiletý Ježiš.

*Rodičové Ježišovi chodívali každého roku
do Jerusaléma na deň slavný Velikonoční.
Když byl Ježiš ve dvanácti letech, vzali jej*

těž ssebau. Po odbavených dnech svátečních navracovali se, ale Ježiš nešel s nimi. Hledali ho mezi příbuznými a známými, nenalezše jej, šli zpátky do Jerusaléma, kdež jej po třech dnech našli v chrámě, an sedí mezi učiteli, poslauchaje a otazuje se jich. A děsili se všickni a velice divili nad rozumností a odpověďmi jeho. Domlouvajícím rodičům odpověděl Ježiš: V těch věcech, které jsou otce mého, musím i já býti. Potom šel s rodiči svými do Nazareta, a byl jím poddán, a prospíval věkem, maudrostí a milostí u Boha i u lidí.

44. Malý zloděj.

Martin svým kamarádům ve škole péra a sestrám doma špendlíčky a jiné maličkosti tajně brával. Žáci v škole se žalovali, že se mezi nimi zloděj na péra nalezá, ale nemohli zvědět, kdo by byl. Zvěděla to ale matka doma, nebo našla při jeho věcech i mnoho cizích pér. S dořadili se s otcem, že ho za to přísně potrestají, aby se z něho zloděj a zlý člověk nestal. Když ho otec trestal, plakal velice a vymlouval se, že to jen nepatrné věci byly. Ale otec mu odpověděl: za krádež drobných věcí tě trestám, abych tě za krádež věcí větší ceny trestati nemusel. Zlodějové obvykle začínají při gombičkách a jiných nepatrných věcech a dokončují s krádežím věcí větší ceny a se šibenicí.

45. Vševědaucnost Boží.

Nemyslí si: kdo mně vidí,
 Však tu není žádných lidí?
 Dfo Boží patří na tě,
 Bár byš byl i o samotě.

46. Deň a noc.

Vidíme nad námi oblohu nebeskou. Tu stranu, kde ráno slunce vychází, jmenujeme východem; kde večer zapadá, západem. Dokud slunce stojí na nebi, máme deň; když zapadne, počíná se noc. Za jasného dně vidíme slunce na nebi svítiti; v noci svítívá měsíc a hvězdy. — Od půlnoci do poledně počítáme dvanáct hodin a od poledně do půlnoci zas dvanáct hodin. Kolik hodin má deň a noc spolu? — Hodina má šedesát minut alebo menšin.

Slunce osvěcuje a zahřívá zemi. Bez světla a bez tepla nemohliby ani lidé ani zvířata živé býti. Rostliny také potřebují tepla a světla.

Ve dně máme pracovati, v noci odpočívati.

47. Východ slunce.

Ó vítěj nám, ó vítěj, ty oka Páně zář!
 Jak velebná a předce jak líbá tvoje tvář!

Ten, jenž tě slunce stvořil, jak dobrý musí být! O dítky, Jemu chceme svůj život posvětit.

48. Týdeň, měsíc, rok.

Do týdně počítáme sedem dní a sedem nocí; jména jejich jsou: neděle, pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota. Neděli jmenujeme dnem Páně. Po neděli je šest dní všedních. Čtyry týdně se počítují do měsíce a dvanáct měsíců do roka. Jména měsíců jsou: leden, unor, březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen, listopád, prosinec. Anebo jináče je jmenujeme: január, február, apríl, máj, juni, juli, august, september, october, november, december. Tři měsíce dělají čtvrt roka. Jaro, leto, jeseň a zima jsou čtyry částky roka.

Do roka počítáme padesát dva týdnů.

49. Všecko je od Pána Boha.

Náš malý Janíček, jak rád tomu byl, když se on něčemu od otce naučil. A proto se ptával, když co nevěděl, aby mu tatínek o tom pověděl. Jedenkrát se také otce na to ptal, kdo to na tom světě všecko udělal: slunečko, měsíček i ty hvězdičky, všecky ty zvířátka, pěkné kvítečky? Radost měl tatínek

z jeho dychtění, milému synáčku dal to naučení: „Udělal to všecko jeden velký pán, který tam na nebi má svůj krásný stán. Slunci i měsíci dal on světla blesk, hvězdičky od něho mají též svůj lesk. Ošatil květinky barvau spanilau, a zvířátka živí rukau přemilau. Velký Pán ten na nebi je milý Bůh, dobrý světa otec, věčný, pauhý duch“.

50. Nové míry a váhy.

Máme nové míry a váhy. Sůkno, plátno a jiné věci měrali sme rýfem; dlaužku a šířku jizby, role nebo zahrady měrali sme sáhau a střevícem. Nový rýf ale i nová sáha se věil jmenuje méter.

Métrem měráme dlaužku sůkna, plátna; ale aj dlaužku anebo šířku role a zahrady. Méter má sto centimetrů.

Obilé, stravu sme měrali na měřice; víno, pivo a jiné tekutiny sme kupovali anebo prodávali na okovy. Věil měráme obilé i tekutiny na jednu míru. Hektoliter se jmenuje nová měřice i nový okov. — Nová holba se jmenuje liter. Sto litrů jide do hektolitru.

Máme i nové váhy. Nový funt se jmenuje kilo anebo kilogram; nový lot se jmenuje deka anebo dekagram. Sto deka jide do jednoho kila.

51. Hádanky.

1. Mnoho zubů, žádnau hubu; ostrí mám
a režu dost, k noži žádná podobnost.

2. Kdo mně dělá, ten mně nechce; kdo
mně má, spí navždy lehce.

52. Výstrahy pro dívky.

Dívky! buďte opatrné!

Neběhejte divoce po schodech!

Nelezte na vysoké stromy a střechu!

Nenahýbejte se pres srub do studní!

Neběhejte za vozem anebo do cesty, kady
voze jedau!

Nedražďte psů ani koček:

Nehrajte se se zbroji (flintů).

Nekaupajte se, nevíte-li, jak je voda hluboká!

Neklzajte se na tenkém ledu!

Nejezte nezralého ovoce, jahody, hauby a ma-
liny, které dobře neznáte; mnohé jsau
z nich jedovaté.

Nebuďte mlsné!

Nepite studeného nápoje, když jste uhříté!

Neléhejte do chládku nebo nechoďte do sklepu,
když jste upotěné.

Modlitby.

1. Marní.

V tvé ruce se já oddávám
 O Bože! když z lože vstávám;
 Dneš i vždycky opatruj mně,
 A vzdal všecko zlé odemně.

Dej, bych rodičům k radosti
 Konal všecko v poslušnosti:
 O vyslyš mně Otče milý!
 Zač tě prosím v tauto chvíli. Amen.

2. Modlitba Páně.

Otče náš, jenž jsi v nebesích. Posvět se jméno
 Tvé. Přijď království Tvé. Buď vůle Tvá jako
 v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej
 nám dnes. A odpusť nám viny naše; jakož i my
 odpustíme vinníkům našim. A neuvoď nás v
 pokušení. Ale zbav nás od zlého. Nebo Tvé jest
 království, i moc i sláva na věky věků Amen.

3. Věra obecná Křesťanská.

Věřím v Boha Otce všemohoucího, stvoři-
 tele nebe i země. I v Jezu Krista, Syna jeho
 jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha

swatého; narodil se z Marie Panny. Trpěl pod Pontifým Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; zstaupil do pekel; třetího dne wstal z mrtvých; wstaupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce wšsemohaucího. Ddtud přijde soudit živých i mrtvých. Wěřim w Ducha swatého; swatou cirkew obecnu; swatých obcowání; hříchů odpustění; těla z mrtvých wzkríšení a život věčný Amen.

4. Modlitba večerní.

Zustaň se mnau, Pane milý,
 Z w té tmawé noční chvíli;
 Ten u Tebě mohu jisté
 Naleznuanti útočiště.

A již we sněnu Sežisse
 Zamru oči, usnu tisse:
 Mocný Bůh mne i we spání
 Dde wšseho zlého chrání. Amen.

5. Modlitba před školau.

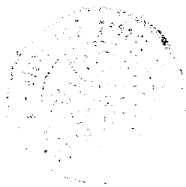
We jměnu Twém počínáme
 W naukách teď čwícení:
 Wraucně, Bože, Tě žádáme
 Žehnej nasse učení.
 Dej nám jily, horlmojti,
 Vychoom zrustali w zuámosti. Amen.
 Otče náš.

6. Modlitba po škole.

Bože, pode Twau ochranau
 Cwičení jsme skončili;
 Díky Tobě, že tak wzácným
 Wěcem jsme se učili.
 Dejž, bychom podle učení
 Řídili nasse činění. Amen.

Dtče náš.

Sláwa, buď Bohu Dtci, Synu i Duchu swa-
 tému, jakož byla na počátku, tak buď i nyní i
 wždycky i na wěky wěkůw. Amen.

Муз. № 82